1.1.1 **Încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, conflictelor de interese, a restricțiilor și limitărilor, precum și exercitarea necorespunzătoare a altor prerogative** *(grațierea, acordarea cetățeniei, coordonarea activității SIS)*

1. În perioada exercitării funcției de Președintă a Republicii Moldova, Maia Sandu a fost beneficiara mai multor premii cu componentă bănească, acordate de organizații din afara țării, după cum urmează: *Premiul Reinhard Mohn 2025*[1], acordat de *Fundația Bertelsmann*, în valoare de 100.000 euro, sumă despre care Maia SANDU a anunțat public că va fi donată pentru proiecte de dezvoltare în satul natal[2] Risipeni, r. Fălești.

2. A fost acordat și *Premiul Robert Blum pentru Democrație 2024*[3], acordat de orașul Leipzig, în valoare de 25.000 euro, cu anunțul public al Președintei că suma va fi direcționată în scopuri caritabile.

3. De asemenea, a fost acordat *Premiul „Timişoara pentru Valori Europene" 2024*[4], în valoare de 30.000 euro, în contextul vizitei efectuate la invitația primarului Dominic FRITZ, cu anunțul că suma va fi donată *Asociației „Prietena Mea".*

---

[1] https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/topics/latest-news/2024/december/maia-sandu-and-michael-otto-to-receive-the-2025-reinhard-mohn-prize

[2] https://protv.md/politic/maia-sandu-a-primit-premiului-reinhard-mohn-2025-si-100-000-de-euro-ce-a-decis-sefa-statului-ca-va-face-cu-banii-video---2714711.html

[3] https://www.welt.de/regionales/sachsen/article69958eb9f5da9ce6f97d371d/leipzig-ehrt-eu-generalstaatsanwaeltin-mit-demokratiepreis.html

[4] https://presedinte.md/rom/presa/presedinta-maia-sandu-va-face-o-vizita-la-timisoara-la-invitatia-primarului-dominic-fritz

4. În anul 2025 a fost acordat și *Premiul Franz Josef Strauß*[5], de către *Fundația Hanns-Seidel*, în valoare de 10.000 euro, cu anunțul că suma va fi donată pentru susținerea patrimoniului Eugen Doga.

5. Aceste premii au fost acordate personal doamnei Maia SANDU și, prin urmare, reprezintă venituri sau beneficii patrimoniale personale. Este esențial de reținut că premiile au fost atribuite personal, iar beneficiara a dispus de destinația sumelor. Dreptul de dispoziție asupra banilor confirmă dobândirea beneficiului patrimonial.

6. În drept, Președintele Republicii Moldova este subiect al declarării averii și intereselor personale, potrivit art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. Art. 4 din aceeași lege stabilește obiectul declarării, care include averea, veniturile și interesele personale ale subiectului declarării, iar art. 5 și art. 6 reglementează termenul și modul depunerii declarației. Formularul declarației, aprobat prin anexa la Legea nr. 133/2016, impune reflectarea veniturilor obținute, inclusiv a celor provenite din afara țării, precum și a operațiunilor patrimoniale relevante. În aceste condiții, premiile bănești acordate personal urmau a fi declarate ca venituri sau beneficii patrimoniale, iar donațiile dispuse de aceasta urmau a fi reflectate ca acte de dispoziție asupra unor sume dobândite.

7. Aceeași conduită intră sub incidența Legii integrității nr. 82/2017. Art. 3 definește noțiunile relevante pentru integritate, inclusiv influența necorespunzătoare și riscurile de corupție. Art. 12 stabilește obligația respectării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, art. 14 reglementează regimul juridic al cadourilor, iar art. 15 reglementează influențele necorespunzătoare. Premiile bănești acordate unei persoane care

[5] https://www.hss.de/ueber-uns/preisverleihungen/franz-josef-strauss-preis/

deține cea mai înaltă funcție în stat nu pot fi tratate ca simple gesturi protocolare atunci când sunt urmate de acte de dispoziție personală asupra banilor și nu sunt reflectate transparent în declarațiile de avere și interese personale.

8. De asemenea, dispunerea personală de către Maia Sandu de mijloacele bănești obținute ca premii, inclusiv prin indicarea publică a beneficiarilor donațiilor, nu poate fi tratată doar ca un gest privat. În context electoral sau preelectoral, o asemenea conduită poate crea un avantaj politic și de imagine, manifestat prin asocierea persoanei vizate cu distribuirea unor beneficii materiale în afara regulilor de finanțare și control al campaniei. Privite prin prisma art. 38 din Constituție, a Codului electoral nr. 325/2022 și a art. 181^1 din Codul penal privind coruperea electorală, aceste fapte pot fi examinate ca posibilă folosire indirectă a unui avantaj patrimonial în scop electoral, inclusiv sub aspectul unei forme de mită electorală.

9. Pe lângă cele menționate, premiul *„Timișoara pentru Valori Europene”* ridică o problemă separată de integritate. Premiul a fost acordat într-un cadru administrativ-politic legat de Primăria Timișoara, condusă de Dominic FRITZ[6], politician al Uniunii Salvați România. Premiul a fost instituit în acel an și a fost decernat pentru prima dată. Anterior decernării premiului, doamnei Anca DRAGU, fostă președintă a Senatului României și politiciană din zona PLUS/USR[7], i-a fost acordată cetățenia Republicii Moldova, iar la 22

[6] https://en.wikipedia.org/wiki/Dominic_Fritz

[7] https://en.wikipedia.org/wiki/Anca_Dragu

decembrie 2023 aceasta a fost numită[8] de Parlament în funcția de guvernatoare a Băncii Naționale a Moldovei.

10. În aceeași serie de împrejurări poate fi reținută acordarea cetățeniei Republicii Moldova Ramonei Victoria STRUGARIU[9], urmată de desemnarea acesteia în funcția de directoare a Institutului Național al Justiției prin Hotărârea Consiliului INJ nr. 5/1 din 14 februarie 2025. Potrivit CV-ului publicat de INJ, aceasta a fost europarlamentară și a activat în REPER, formațiune desprinsă din zona USR/PLUS, având anterior o apartenență politică în același spațiu.

11. Chiar dacă numirea la Institutul Național al Justiției nu aparține formal Președintelui Republicii Moldova, acest fapt nu înlătură relevanța juridică a etapei prealabile, deoarece acordarea cetățeniei ține de atribuțiile Președintelui, potrivit art. 88 lit. c) din Constituție și Legii cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000. Prin urmare, conduita relevantă nu se reduce la actul de numire, ci include acordarea calității juridice care a permis accesul la funcție. Faptul că doamna STRUGARIU provine din aceeași zonă politică USR/PLUS, la fel ca doamna Anca DRAGU și ca primarul Dominic FRITZ, constituie un element factual care poate justifica verificarea existenței unui posibil raport de favorizare politică externă, de influență necorespunzătoare sau de conflict de loialitate instituțională. Aceste împrejurări nu probează, prin ele însele, existența unei fapte de corupție, însă pot fi analizate împreună cu beneficiile patrimoniale acordate personal Președintelui Republicii Moldova și cu deciziile ulterioare privind gestionarea ori redirecționarea acestor beneficii.

---

[8] https://newsmaker.md/ro/armasu-inlocuit-la-bnm-de-o-fosta-ministra-de-finante-din-romania-cine-este-anca-dragu

[9] https://www.inj.md/sites/default/files/new/25/CV-Ramona-Strugariu_20240304.pdf

12. Un alt caz ține de acordarea cetățeniei domnului Daniel-Marius STAICU[10], doamna Maia Sandu semnând decretul la 11 noiembrie 2022 (publicat în Monitorul Oficial la 18 noiembrie 2022) și ulterior numit de Guvern în funcția de director al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor pe un termen de 5 ani, la două săptămâni după ce primit cetățenia Republicii Moldova.

13. Sub aspect penal, faptele descrise sunt relevante, la nivel de indicii ce urmează a fi verificate, prin prisma art. 324 din Codul penal, coruperea pasivă, și art. 326 din Codul penal, traficul de influență, poate fi avut în vedere numai sub aspectul conduitei persoanei sau entității care ar fi oferit avantajul. Premiile bănești, acceptarea lor, dispoziția asupra sumelor, acordarea cetățeniei și corelarea cu numiri sau promovări ulterioare formează un ansamblu de împrejurări care poate indica un avantaj patrimonial și politic, o influență necorespunzătoare și un raport de favorizare. În procedura de suspendare nu se cere Parlamentului să stabilească vinovăția penală, ci să constate existența unei conduite incompatibile cu standardul constituțional al funcției prezidențiale.

14. Prin nedeclararea premiilor bănești, prin exercitarea dreptului de dispoziție asupra sumelor, prin acceptarea unor beneficii patrimoniale în contexte politice externe și prin folosirea prerogativei de acordare a cetățeniei în favoarea unor persoane provenite din aceeași familie politică externă, Președinta a încălcat exigențele de transparență, integritate, neutralitate și loialitate constituțională. Aceste exigențe rezultă din art. 1 alin. (3), art. 77 alin. (2), art. 79, art. 88 lit. c) și art. 89 din Constituție. În special, art. 77 alin.

[10] https://anticoruptie.md/ro/post_show/stiri/fost-functionar-din-romania-care-a-primit-recent-cetatenia-moldoveneasca-s-a-ales-cu-o-functie-de-conducere-la-chisinau

(2) stabilește că Președintele reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, unității și integrității teritoriale a țării, iar art. 79 obligă Președintele, prin jurământ, să respecte Constituția și legile țării. **Conduita descrisă afectează direct încrederea publică în exercitarea imparțială a funcției prezidențiale și constituie faptă gravă relevantă pentru aplicarea art. 89 din Constituție**.